

Kunnille, sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymille, Ahvenanmaan maakunnalle sekä aluehallintovirastoille

TARTUNTATAUTILAIN 58 d §:N MUUTOKSET KOSKIEN COVID-19-TARTUNTARISKIN EHKÄISEMISTÄ ASIAKAS- JA OSALLISTUJATILOISSA

Tartuntatautilain 58 d §:n muutokset on hyväksytty eduskunnassa, ja niiden on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian tasavallan presidentin hyväksytyä lakimuutoksen.

Säännöksestä on poistettu lähikontaktin tarkka määritelmä sekä soveltamisen kriteerinä käytetty ilmaantuvuusluku. Soveltamiskriteeriä on myös muutettu siten, että päätöksen tekeminen ko. säännöksen perusteella edellyttää, että alueella on todettu merkittäviä tartuntaryppäitä, jotka aiheuttavat merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Muutokset mahdollistavat kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaavien toimielinten sekä aluehallintoviranomaisten joustavan ja tilannekohtaisen päätöksenteon. Viranomaiset voivat nyt aiempaa paremmin huomioida alueellisen epidemiatilanteen ja rokotuskattavuuden arvioidessaan päätösten oikeasuhtaisuutta ja välttämättömyyttä.

Tartuntatautien torjunta on valtakunnan lainsäädäntövallan alaa myös Ahvenanmaalla, mutta itsehallintolain 30 §:n 9 kohdan nojalla maakunta huolehtii tartuntatautien torjuntaan liittyvistä tehtävistä Ahvenanmaalla.

Muutokset säännöksen soveltamisen edellytyksissä

Tartuntatautilain (1227/2016) 58 d §:ssä säädetään asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytyksistä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi. Väliaikainen säännös on voimassa 31.12.2021 asti. Säännöksen nojalla kunta tai aluehallintovirasto voi velvoittaa yleisölle avoimien asiakas- tai osallistujatilojen käytön järjestämisen siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä. Velvoite voidaan toteuttaa esimerkiksi asiakasmäärää rajoittamalla tai asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin.

Tartuntatautilain 58 d § 2 momentin mukaan päätös voidaan jatkossa tehdä, jos kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella on *merkittäviä tartuntaryppäitä*, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen *laajaan leviämiseen* alueella. Säännöksen soveltamiskynnystä on siis muutoksella nostettu.

Tartuntaryppäiden merkittävyyteen vaikuttavat pykälässä säädetyt edellytykset jäljitettävyydestä ja merkittävästä laajan leviämisen riskistä. Tilanteessa, jossa merkittävää osaa tartunnoista ei pystytä jäljittämään, on riski sille, että tartunnat leviävät väestössä laajemmin. Tartuntaryppäiden

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

merkittävyys liittyy myös uhkaan siitä, että ryppäät ja niiden nopea laajeneminen lisäävät riskiä tartuntataudin hallitsemattomalle väestöleviämiselle, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarpeen merkittävälle kasvamiselle tai hengen tai terveyden vaarantumiselle.

Tartuntojen laajalla leviämisellä tarkoitetaan uusien tapausten merkittävää lisääntymistä ja leviämistä ryppäiden ulkopuolella, mikä vaikeuttaa tapausten jäljitettävyyttä. Tartuntojen laajaan leviämiseen alueella vaikuttavat muun muassa paikalliset olosuhteet, kuten missä ikäryhmissä, tiloissa ja tilanteissa tartuntoja havaitaan, kuinka paljon tartuntoja havaitaan ja miten tartuntojen määrä on kehittynyt sekä tieto leviävistä viruskannoista.

Päätöstä tehdessään viranomaisten tulee tehdä harkinta siitä, milloin kyseessä on merkittävä tartuntarypäs ja nojautua asiassa asiantuntija-arvioon.

Lähikontaktin aiheuttaman tartunnan riskin ehkäisy

Covid-19-tartuntojen leviämistä voidaan edelleen ehkäistä lähikontaktia välttämällä ja pitämällä riittävää etäisyyttä muihin henkilöihin. Jatkossa viranomaispäätös kohdistuisi tilojen käytön järjestämiseen siten, että lähikontaktin tosiasiallisen välttämisen sijaan lähikontaktin aiheuttaman tartunnan riskiä voidaan ehkäistä.

Tartuntatautilain muutoksen myötä aiemmin 58 d § 4 momentissa ollut lähikontaktin määritelmä poistetaan. Lähikontaktin määritelmän poistaminen säännöksestä tarkoittaa sitä, että jatkossa viranomaisten tulisi pykälän 1 momentin mukaisia päätöksiä tehdessään ottaa huomioon lähikontaktin aiheuttama tartuntariski ja millä järjestelyillä tartuntariskiä voidaan ehkäistä. Viranomaisten olisi nykyistä sääntelyä joustavammin mahdollista ottaa erilaiset tilat ja niiden käyttötarkoitukset päätöksessään huomioon.

Aluehallintoviraston tai kunnan tartuntataudeista vastaavan toimielimen tulee huomioida tartuntojen leviämiseen riskiin lähikontaktissa vaikuttavat tekijät kuten tilaisuuksien ja tapahtumien luonne, tapahtumatila ja sen sijainti (joko sisä- tai ulkotiloissa), tieto mahdollisesta uusista muuntuneista viruskannoista ja niiden tartuttavuudesta sekä väestön rokotuskattavuudesta.

Vaikka covid-19-viruksen leviämistavassa ei ole tapahtunut muutoksia, on virustartunnan kohteena olevan väestön alttius tartunnoille ja vakavalle tautimuodolle vähentynyt, ja myös tartuntojen aiheuttama kuormitus terveydenhuollon kantokyvyille on muuttunut. Väestön lisääntyvä rokotekattavuus suojaa yksilöä tartunnoilta sekä yksilön suojan, että lopulta myös laumasuojan avulla. Väestön hyvä rokotuskattavuus myös vähentää terveydenhuollon kuormitusta niin tartunnanjäljityksen kuin sairaalahoidonkin tarpeen osalta. Vaikka yksittäisen henkilön riski saada tartunta lähikontaktissa on olemassa, on näitä riskikontakteja aiempaa vähemmän, ja terveydenhuollon kapasiteetti hoitaa mahdolliset sairastuneet on hyvä.

Lisätietoja

- Eduskunta. Asian käsittelytiedot HE 118/2021 vp: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/HE_118+2021.aspx
- STM. Tartuntatautiin torjunta: Viranomaisten vastuut: https://stm.fi/tartuntataudit_vastuut

Kansliapäällikkö

Kirsi Varhila

Osastopäällikön sijainen, johtaja

Jari Keinänen

Liitteet

-

Jakelu

Kunnat
 Sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymät
 Ahvenanmaan maakuntahallinto
 Aluehallintovirastot

Valvira
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

Tiedoksi

Valtiosihteeri Mäkipää
Erityisavustaja Hirvola
Kuntaliitto
Valtioneuvoston kanslia